

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. gruodžio 19 d.
(OR. en)

16238/22

Tarpinstitucinė byla:
2022/0367(NLE)

ENER 704
CLIMA 687
CONSOM 354
TRANS 805
AGRI 728
IND 573
ENV 1330
COMPET 1063
FORETS 140

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14787/22

Komisijos dok. Nr.: 14349/22

Dalykas: Pasiūlymas dėl TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo nustatoma
atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimo spartinimo
sistema

Delegacijoms priede pateikiamas pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma
atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimo spartinimo sistema, tekstas; dėl jo
susitarta 2022 m. gruodžio 19 d. TTE tarybos (energetika) posėdyje.

Priede pateiktą tekstą dar peržiūrės teisininkai lingvistai.

Taryba nusprendė leisti taikyti rašytinę procedūrą šiam reglamentui priimti.

TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2022/...

... m. ... d.

kuriuo nustatoma atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimo spartinimo sistema

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 122 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Rusijos Federacijos agresijos karas prieš Ukrainą ir beprecedentis jos gamtinių dujų tiekimo valstybėms narėms sumažinimas kelia grėsmę Sąjungos ir jos valstybių narių energijos tiekimo saugumui. Be to, dujų tiekimo suginklinimas ir tai, kad Rusijos Federacija manipuliuoja rinkomis tyčia trikdydama dujų srautus, lėmė staigų energijos kainų padidėjimą Sąjungoje ir ne tik sukėlė pavojų Sąjungos ekonomikai, bet ir smarkiai pakenkė energijos tiekimo saugumui. Spartus su atsinaujinančiais energijos ištekliais susijusių sprendinių diegimas gali padėti apsaugoti nuo Rusijos veiksmų ir taip sušvelninti dabartinės energetikos krizės poveikį. Atsinaujinančiųjų išteklių energija gali būti labai svarbi priemonė siekiant atremti Rusijos vykdomą energijos suginklinimą – ji gali padėti didinti Sąjungos energijos tiekimo saugumą ir mažinti rinkos nepastovumą bei energijos kainas;

- (2) pastaraisiais mėnesiais padėtis rinkoje dėl Rusijos veiksmų dar labiau pablogėjo, nes visu pirma padidėjo rizika, kad artimoje ateityje Rusijos dujų tiekimas Sąjungai bus visiškai sustabdytas, o ši situacija veikia Sąjungos energijos tiekimo saugumą. Dėl to energijos kainos Sąjungoje tapo gerokai nepastovesnės, o vasarą rekordinį lygį pasiekusios dujų ir elektros energijos kainos lėmė didesnes mažmenines elektros energijos kainas, ir tikėtina, kad jos toliau palaipsniui darys poveikį daugumai vartojimo sutarčių ir vis labiau slėgs namų ūkių ir įmonių pečius. Pablogėjusi padėtis energijos rinkose turėjo didelės įtakos bendrai infliacijai euro zonoje sulėtins visos Sąjungos ekonomikos augimą. Komisijos pasiūlyme, pridėtame prie 2022 m. spalio 18 d. Komisijos komunikato „Ekstremalioji energetikos situacija: bendras pasirengimas, pirkimas ir ES apsauga“, pripažįstama, kad, net ir laikinai sumažėjus didmeninėms kainoms, ta rizika išliks, o kitais metais taps dar aktualesnė. Kitais metais Europos energetikos įmonėms galėtų iškilti didelių sunkumų pripildyti dujų saugyklas, nes labai tikėtina, kad, atsižvelgiant į dabartinę politinę padėtį, į Sąjungą dujotiekiais iš Rusijos bus tiekiama mažiau dujų arba nebebus tiekiama visai. Be to, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/1032¹ nustatytas 2023 m. tikslas – užpildyti 90 % Sąjungos dujų saugyklų, palyginti su šiai žiemai nustatytu 80 % tikslu. Papildomos įtampos dujų rinkose taip pat galėtų sukelti nenusipėjami įvykiai, tokie kaip dujotiekių sabotazas, ir kita energijos tiekimo saugumo sutrikdymo rizika. Be to, Europos atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų pramonės konkurencingumo perspektyvas susilpnino pastaruoju metu kituose pasaulio regionuose vykdoma politika, kuria siekiama remti ir spartinti visų atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų vertės grandinių plėtrą;

¹ 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1032, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2017/1938 ir (EB) Nr. 715/2009, kiek tai susiję su dujų laikymu (OL L 173, 2022 6 30, p. 17).

- (3) atsižvelgdama į šias aplinkybes ir siekdama spręsti didelių ir nepastovių kainų, dėl kurių kyla ekonominių ir socialinių sunkumų, poveikio Europos vartotojams ir įmonėms problemą, padėti laikytis reikalavimo mažinti energijos paklausą pakeičiant tiekiamas gamtines dujas atsinaujinančiųjų išteklių energija ir padidinti energijos tiekimo saugumą, Sąjunga turi imtis tolesnių neatidėliotinų ir laikinų veiksmų, skirtų su atsinaujinančiais energijos ištekliais susijusių sprendinių diegimui paspartinti, visų pirma imdamasi tikslinių priemonių, kuriomis trumpuoju laikotarpiu Sąjungoje būtų spartinamas atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimas;
- (4) tos neatidėliotinos priemonės buvo pasirinktos atsižvelgiant į jų pobūdį ir potencialą trumpuoju laikotarpiu padėti išspręsti ekstremaliąją energetikos situaciją. Kalbant konkrečiau, kai kurias šiame reglamente numatytas priemones valstybės narės gali sparčiai įgyvendinti, kad būtų supaprastintas leidimų išdavimo procesas, taikomas atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektams, neturėdamos atlikti apsunkinančių savo nacionalinių procedūrų bei teisinių sistemų pakeitimų ir trumpuoju laikotarpiu užtikrindamos spartesnę atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimą. Kai kurios iš tų priemonių yra bendro pobūdžio, pavyzdžiui, nuginčijamosios prezumpcijos, kad atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektai yra priskiriami viršesniai viešajam interesui siekiant atitinkamų aplinkos teisės aktų tikslų, nustatymas arba tam tikrų aplinkos srities direktyvų taikymo srities paaiškinimas, taip pat leidimų modernizuoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrines išdavimo sistemos supaprastinimas, daugiausia dėmesio skiriant projektų pakeitimo ar išplėtimo, palyginti su pradiniu projektu, poveikiui. Kitos priemonės yra skirtos konkrečioms technologijoms, pavyzdžiui, gerokai trumpesnis ir greitesnis leidimų ant esamų konstrukcijų įrengti saulės energijos įrangą išdavimas. Tas neatidėliotinas priemonės tikslinga įgyvendinti kuo greičiau ir prireikus jas pritaikyti, kad jos padėtų tiksliai spręsti dabartines problemas;

- (5) būtina nustatyti papildomas skubias ir tikslines priemones, kurios būtų orientuotos į konkrečias technologijas ir konkrečių rūšių projektus, turinčius didžiausią greito diegimo potencialą ir galinčius tiesiogiai padėti įgyvendinti tikslus mažinti kainų nepastovumą ir gamtinių dujų paklausą, neribojant bendros energijos paklausos. Tikslinga ne tik paspartinti leidimų ant dirbtinių konstrukcijų įrengti saulės energijos įrangą išdavimo procesus, bet ir skatinti bei spartinti nedidelių saulės energijos įrenginių diegimą iš atsinaujinančiųjų išteklių pasigamintos energijos vartotojams, be kita ko, kolektyviniams pasigamintos energijos vartotojams (pavyzdžiui, vietos energetikos bendrijoms), nes tai yra mažiausiai kainuojančios ir paprasčiausios galimybės sparčiai diegti naujus atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginius, darančios mažiausią poveikį aplinkai ar kitokio pobūdžio poveikį. Be to, tais projektais tiesiogiai remiami didelių energijos kainų poveikį patiriantys namų ūkiai ir įmonės, o vartotojai apsaugomi nuo kainų nepastovumo. Viena iš galimybių sparčiai didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą darant mažiausią poveikį tinklo infrastruktūrai ir aplinkai – modernizuoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių elektrines, įskaitant tokias atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos technologijas, kaip vėjo energiją naudojančios technologijos, kurioms taikomos leidimų išdavimo procesai paprastai yra ilgesni. Galiausiai tiesioginė atsinaujinančiaisiais ištekliais grindžiama gamtinių dujų katilų alternatyva yra šilumos siurbLIAI – jie gali padėti šildymo sezonu gerokai sumažinti gamtinių dujų paklausą;
- (5a) dėl ekstremalios ir išskirtinės padėties energetikos sektoriuje valstybės narės turėtų galėti nustatyti išimtis dėl tam tikrų Sąjungos aplinkos teisės aktuose nustatytų vertinimo pareigų, susijusių su atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektais ir energijos kaupimo projektais bei elektros tinklų projektais, kurie reikalingi atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimui į elektros energijos sistemą. Tačiau turėtų būti įvykdytos dvi sąlygos: projektas turi būti įgyvendinamas specialioje atsinaujinančiųjų išteklių gamybos teritorijoje arba specialioje tinklo teritorijoje ir tokiai teritorijai turėtų būti taikomas strateginis poveikio aplinkai vertinimas. Be to, siekiant užtikrinti rūšių apsaugą, turėtų būti priimtos proporcingos poveikio švelninimo priemonės arba, jeigu jų nėra, kompensuojamosios priemonės;

- (6) šis reglamentas turėtų būti taikomas leidimų išdavimo procesams, kurių taikymo pradžios data patenka į jo taikymo laikotarpį. Atsižvelgiant į šio reglamento tikslą, susidariusią ekstremaliąją padėtį ir išskirtinį jo priėmimo kontekstą, visų pirma į tai, kad dėl trumpojo laikotarpio Sąjungoje vykdomo spartesnio atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimo pateisinamas šio reglamento nuostatų taikymas dar nebaigtiems leidimų išdavimo procesams, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama šį reglamentą arba tam tikras jo nuostatas taikyti dar nebaigtiems leidimų išdavimo procesams, kurių atveju atitinkama institucija dar nėra priėmusi galutinio sprendimo, su sąlyga, kad taikant tas taisykles bus tinkamai paisoma trečiųjų šalių ankstesnių teisių ir atsižvelgiama į jų teisėtus lūkesčius. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad šio reglamento taikymas dar nebaigtiems leidimų išdavimo procesams būtų proporcingas ir jį taikant būtų tinkamai apsaugotos visų suinteresuotųjų šalių teisės ir teisėti lūkesčiai;

- (7) viena iš laikinų priemonių – nustatyti nuginčijamąją prezumpciją, kad atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektai yra priskiriami viršesniai viešajam interesui ir jais prisidedama prie visuomenės sveikatos ir saugos užtikrinimo, siekiant atitinkamų Sąjungos aplinkos teisės aktų tikslų, išskyrus atvejus, kai yra aiškių įrodymų, kad tie projektai daro didelį neigiamą poveikį aplinkai, kurio negalima sušvelninti ar kompensuoti.
- Atsinaujinančiųjų išteklių energijos jėgainės, įskaitant šilumos siurblius ar vėjo energijos įrenginius, yra labai svarbūs kovojant su klimato kaita ir tarša, mažinant energijos kainas bei Sąjungos priklausomybę nuo iškastinio kuro ir užtikrinant Sąjungos tiekimo saugumą. Nustačius prezumpciją, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos jėgainės, įskaitant šilumos siurblius, yra priskiriami viršesniai viešajam interesui ir jais prisidedama prie visuomenės sveikatos ir saugos užtikrinimo, būtų sudarytos sąlygos tokiems projektams prireikus nedelsiant taikyti supaprastintą vertinimą, susijusį su konkrečių nukrypti leidžiančių nuostatų, numatytų atitinkamuose Sąjungos aplinkos teisės aktuose, taikymu. Atsižvelgiant į valstybių narių nacionalinius ypatumus, joms turėtų būti leidžiama nustatyti, kad šią prezumpciją būtų galima taikyti tik tam tikrose jų teritorijos dalyse arba tik tam tikroms technologijoms ar projektams. Valstybės narės gali apsvarstyti galimybę šią prezumpciją taikyti savo atitinkamuose nacionalinės teisės aktuose dėl kraštovaizdžio;

- (8) laikantis šio požiūrio atsižvelgiama į galimą svarbų atsinaujinančiųjų išteklių energijos vaidmenį mažinant Sąjungos energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro, nes siūlomi neatidėliotini sprendimai, susiję su energijos, kuriai gaminti naudojamas iškastinis kuras, pakeitimu alternatyvių šaltinių energija, ir sprendžiama pablogėjusios padėties rinkoje problema. Kad būtų pašalintos leidimų išdavimo proceso ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos jėgainių eksploatavimo kliūtys, vykdant planavimo ir leidimų išdavimo procesus konkrečiais – bent jau projektų, kurie pripažinti viešojo intereso projektais, – atvejais derinant teisinius interesus pirmenybė turėtų būti teikiama atsinaujinančiųjų išteklių energijos jėgainių statybai bei eksploatavimui ir susijusios tinklo infrastruktūros plėtrai. Kalbant apie rūšių apsaugą, ta pirmenybė turėtų būti teikiama tik tuo atveju, jei imamasi rūšims išsaugoti būtinų tinkamų priemonių, padedančių išlaikyti arba atkurti gerą rūšių populiacijų išsaugojimo būklę, ir tik tiek, kiek tokių priemonių imamasi, ir šiam tikslui skiriama pakankamai finansinių išteklių bei teritorijų;

- (9) saulės energija – svarbus atsinaujinančiųjų išteklių energijos šaltinis, kuriuo naudojantis būtų panaikinta Sąjungos priklausomybė nuo Rusijos iškastinio kuro ir kartu pereita prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Fotovoltinės saulės energijos – vieno iš mažiausiai kainuojančių turimų elektros energijos šaltinių – ir saulės šilumos energijos technologijas, kurios naudojamos šilumai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaminti mažomis šilumos vieneto sąnaudomis, galima įdiegti sparčiai, be to, jos gali duoti tiesioginės naudos piliečiams ir įmonėms. Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis 2022 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikatu „ES saulės energetikos strategija“, bus remiama atsparios pramoninės saulės energetikos vertės grandinės Sąjungoje plėtra, be kita ko, pasitelkiant 2022 m. pabaigoje veiklą pradėsiantį Saulės fotovoltinių technologijų pramonės aljansą. Sparčiau ir tinkamiau vykdant leidimų įgyvendinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektus išdavimo procesus bus prisidedama prie Sąjungos švarios energijos technologijų gamybos pajėgumų plėtros. Esant dabartinėms aplinkybėms ir, visų pirma, labai nepastovioms energijos kainoms, būtina imtis skubių veiksmų, kad būtų gerokai pagreitinti leidimų išdavimo procesai ir taip reikšmingai paspartintas saulės energijos įrangos įrengimo ant dirbtinių konstrukcijų tempas, nes ši įranga paprastai yra mažiau sudėtinga nei ant žemės diegiami įrenginiai, todėl gali greitai prisidėti prie dabartinės energetikos krizės padarinių švelninimo, su sąlyga, kad užtikrinamas tinklo stabilumas, tinklo patikimumas ir tinklo sauga. Todėl tiems įrenginiams turėtų būti taikomi trumpesni leidimų išdavimo procesai, palyginti su kitiems atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektams taikomais procesais;

- (10) ilgiausia leidimų įrengti saulės energijos įrangą ir toje pačioje vietoje – su ja susijusius energijos kaupimo ir prijungimo prie tinklo įrenginius ant kitiems nei saulės energijos gamyba tikslams sukurtų esamų ar būsimų dirbtinių konstrukcijų, išdavimo proceso trukmė turėtų būti trys mėnesiai. Taip pat turėtų būti nustatyta konkreti tiems įrenginiams taikoma nuostata, leidžianti nukrypti nuo reikalavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/92/ES² atlikti poveikio aplinkai vertinimus, nes jie neturėtų kelti susirūpinimo dėl konkuruojančio erdvės naudojimo ar poveikio aplinkai. Investicijos į nedidelius decentralizuotus saulės energijos įrenginius, taip tampant iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos energijos vartotojais, yra viena iš veiksmingiausių priemonių, galinčių padėti energijos vartotojams mažinti savo sąskaitas už energiją ir kainų nepastovumo poveikį. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama tam tikroms teritorijoms arba konstrukcijoms netaikyti šio trumpesnio termino ir dėl tam tikrų pagrįstų priežasčių taikyti šią nukrypti leidžiančią nuostatą;

² 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1).

- (11) diegiant energijos gamybos savo reikmėms įrenginius, be kita ko, skirtus tiems kolektyviniams pasigamintos energijos vartotojams, kaip vietos energetikos bendrijos, taip pat prisidedama prie bendro gamtinių dujų paklausos mažinimo, sistemos atsparumo didinimo ir Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų įgyvendinimo. Tikėtina, kad saulės energijos įrangos, kurios galia yra mažesnė nei 50 kW, įskaitant įrenginius iš atsinaujinančiųjų išteklių pasigamintos energijos vartotojams, įrengimas neturės didelio neigiamo poveikio aplinkai ar tinklui ir nekels susirūpinimo dėl saugos. Be to, iš atsinaujinančiųjų išteklių pasigamintos energijos vartotojų nedidelių įrenginių atveju paprastai nereikia didinti galios prijungimo prie tinklo taške. Atsižvelgiant į tiesioginį teigiamą šio tipo įrenginių poveikį vartotojams ir galimą ribotą jų poveikį aplinkai, taip pat siekiant paskatinti bei paspartinti tų įrenginių diegimą ir sudaryti galimybes trumpuoju laikotarpiu pasinaudoti jų teikiama nauda, tikslinga dar labiau supaprastinti jiems taikomą leidimų išdavimo procesą su sąlyga, kad jų galia neviršys esamos prijungimo prie skirstomojo tinklo galios, į atitinkamus leidimų išdavimo procesus įtraukiant nebylaus administracinio pritarimo koncepciją. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama dėl jų vidaus apribojimų taikyti žemesnę nei 50 kW ribinę vertę, su sąlyga, kad ši ribinė vertė bus didesnė nei 10,8 kW. Bet koku atveju, vieną mėnesį trunkančio leidimų išdavimo proceso metu atitinkamos institucijos ar subjektai gali atmesti gautas paraiškas dėl tokių įrenginių dėl priežasčių, susijusių su tinklo sauga, stabilumu ir patikimumu, pateikdami tinkamai pagrįstą atsakymą;

- (12) didžiules galimybes greitai padidinti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybą ir taip sumažinti dujų suvartojimą atveria esamų atsinaujinančiųjų išteklių energijos jėgainių modernizavimas. Modernizavimas suteikia galimybę toliau naudotis vietomis, turinčiomis didelį atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialą, dėl to sumažėja poreikis skirti naujas atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektų įgyvendinimo vietas. Modernizuojant vėjo elektrinę ir joje įrengiant efektyvesnes turbinas esamą galią galima išlaikyti arba padidinti, naudojant mažiau, didesnių ir efektyvesnių turbinų. Be to, vienas iš modernizavimo pranašumų yra esamas prijungimas prie tinklo, tikėtina, didesnis visuomenės pritarimas ir žinios apie poveikį aplinkai;
- (13) apskaičiuota, kad 2021–2025 m. pasibaigs 38 GW sausumos vėjo pajėgumų įprastas 20 metų eksploatavimo laikotarpis. Nutraukus tų pajėgumų eksploatavimą, užuot juos modernizavus, šiuo metu įdiegti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumai labai sumažės, todėl padėtis energijos rinkoje taps dar sudėtingesnė. Norint Sąjungoje išlaikyti ir padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus, labai svarbu nedelsiant supaprastinti ir paspartinti leidimų atlikti modernizavimą išdavimo procesus. Šiuo tikslu šiame reglamente nustatomos papildomos priemonės, kuriomis būtų dar labiau supaprastintas leidimų modernizuoti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektus išdavimo procesas. Visų pirma, leidimų modernizuoti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektus išdavimo procesui taikomas ilgiausias šešių mėnesių laikotarpis turėtų apimti visus atitinkamus poveikio aplinkai vertinimus. Be to, atliekant atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinių arba susijusios tinklo infrastruktūros, kuri yra būtina tam, kad atsinaujinančiųjų išteklių energija būtų integruota į elektros energijos sistemą, modernizavimo projekto tikrinimą arba poveikio aplinkai vertinimą, turėtų būti tikrinamas tik galimas reikšmingas pakeitimo ar išplėtimo, palyginti su pradiniu projektu, poveikis;

- (14) siekiant skatinti modernizuoti esamas atsinaujinančiųjų išteklių energijos jėgaines ir tai daryti greičiau, turėtų būti nedelsiant nustatyta supaprastinta prijungimo prie tinklo procedūra, taikoma tais atvejais, kai atlikus modernizavimą bendra galia, palyginti su pradiniu projektu, padidėja nedaug;
- (15) modernizuojant saulės energijos įrenginius, efektyvumą ir galią galima padidinti nedidinant užimamos erdvės. Taigi, jeigu atliekant modernizavimą naudojama erdvė nepadidinama ir toliau laikomasi nuo pat pradžių privalomų poveikio aplinkai švelninimo priemonių, modernizuotų įrenginių poveikis aplinkai, palyginti su pirminių įrenginių poveikiu, nepasikeistų;
- (16) pagrindinė šildymo ir vėsinimo naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius – aplinkos energiją, įskaitant nuotekų valymo įrenginiuose pagamintą energiją, ir geoterminę energiją – gamybos technologija yra šilumos siurblių technologija. Šilumos siurbLIAI gali būti eksploatuojami ir naudojant atliekinę šilumą ir vėsumą. Sparčiai diegiant šilumos siurblius ir jiems aktyviai panaudojant nepakankamai naudojamus atsinaujinančiuosius energijos išteklius, pvz., aplinkos bei geoterminę energiją ir atliekinę šilumą iš pramonės ir paslaugų sektorių, įskaitant duomenų centrus, galima gamtines dujas ir kitą iškastinį kurą naudojančius katilus pakeisti šildymo naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius sprendimais ir kartu padidinti energijos vartojimo efektyvumą. Taip bus greičiau mažinamas dujų naudojimas šilumai tiek pastatų, tiek pramonės sektoriams tiekti. Siekiant paspartinti šilumos siurblių įrengimą ir naudojimą, tikslinga nustatyti tikslinius trumpesnius leidimų įrengti tokius įrenginius išdavimo procesus, įskaitant supaprastintą mažesnių šilumos siurblių prijungimo prie elektros energijos tinklo procedūrą, kai tai nekelia susirūpinimo dėl saugos, nereikia atlikti papildomų darbų, susijusių su prijungimo prie tinklo įrenginiais, o sistemos komponentai yra techniškai suderinami, išskyrus atvejus, kai pagal nacionalinę teisę tokios procedūros nereikalaujama. Sudarius sąlygas greičiau ir paprasčiau įrengti šilumos siurblius, šildymo sektoriuje, kuriame sunaudojama beveik pusė Sąjungoje suvartojamos energijos, padidės atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimas, o tai padės užtikrinti tiekimo saugumą ir rasti išeitį iš sudėtingesnės rinkos padėties;

- (17) taikant terminus saulės energijos įrangos įrengimo, atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinių modernizavimo ir šilumos siurblių diegimo atveju, į šiuos terminus turėtų būti neįskaičiuojamas laikas, kai elektrinės, jų prijungimo prie tinklo įrenginiai ir susijusi būtina tinklo infrastruktūra yra statomi arba modernizuojami, išskyrus atvejus, kai tai sutampa su kitais administraciniais leidimų išdavimo proceso etapais. Į šiuos terminus taip pat turėtų būti neskaičiuojamas administracinių etapų, būtinų siekiant padaryti reikšmingus tinklo atnaujinimus, kad būtų užtikrintas tinklo stabilumas, patikimumas ir sauga, laikotarpis;
- (18) siekiant dar labiau palengvinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimą, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama išlaikyti galimybę dar labiau sutrumpinti leidimų išdavimo proceso terminus;
- (19) ir toliau taikomos Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (UNECE) Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (toliau – Orhuso konvencija) nuostatos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, visų pirma nuostatos dėl valstybių narių pareigos, susijusios su visuomenės dalyvavimu ir teise kreiptis į teismus;

- (20) energetinio solidarumo principas – bendrasis Sąjungos teisės principas, kaip nurodė Europos Teisingumo Teismas savo 2021 m. liepos 15 d. sprendime byloje C-848/19 P³ *Vokietija / Lenkija*, taikomas visoms valstybėms narėms. Šiuo principu grindžiant šį reglamentą sudaromos sąlygos greitesnio atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektų įgyvendinimo rezultatus paskirstyti tarpvalstybiniu mastu. Šiuo reglamentu nustatytos priemonės skiriamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginiams visose valstybėse narėse ir apima platų projektų spektrą, įskaitant projektus, susijusius su esamomis konstrukcijomis, nauja saulės energijos įranga ir esamų įrenginių modernizavimu. Sąjungos energijos rinkų integracija jau yra pasiekusi tokį lygį, kad, padidinus atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimą vienoje valstybėje narėje, naudos, susijusios su tiekimo saugumu ir mažesnėmis kainomis, turėtų gauti ir kitos valstybės narės. Integruotos energijos rinkos turėtų padėti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją tarpvalstybiniu mastu tiekti ten, kur jos labiausiai reikia, ir užtikrinti, kad tokia mažomis sąnaudomis pagaminta elektros energija būtų eksportuojama į valstybes nares, kuriose jos gamyba yra brangesnė. Be to, valstybėse narėse naujai įdiegti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumai turės įtakos bendram dujų paklausos mažinimui visoje Sąjungoje;

³ 2021 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Vokietija / Lenkija*, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

- (21) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 122 straipsnio 1 dalį, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali, vadovaudamasi valstybių narių solidarumu, priimti sprendimą dėl ekonominę padėtį atitinkančių priemonių, ypač jei didelių sunkumų kyla dėl tam tikrų produktų tiekimo, visų pirma energetikos srityje. Atsižvelgiant į pastarojo meto įvykius ir pastarojo meto Rusijos veiksmus, esama didelės rizikos, kad Rusijos dujų tiekimas bus visiškai sustabdytas, o kartu neturima aiškių perspektyvų dėl alternatyvų, todėl kyla didelis energijos tiekimo sutrikimo, tolesnio energijos kainų didėjimo ir su tuo susijusio spaudimo Sąjungos ekonomikai pavojus. Todėl reikia imtis skubių veiksmų;
- (22) atsižvelgiant į energetikos krizės mastą, jos socialinio, ekonominio ir finansinio poveikio lygį ir poreikį kuo greičiau imtis veiksmų, šis reglamentas turėtų įsigaliooti skubos tvarka kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje. Jis galioja 18 mėnesių, tačiau nustatoma peržiūros sąlyga, kad prireikus Komisija galėtų pasiūlyti pratęsti jo galiojimą;
- (23) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti ir jų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali priimti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

Šiuo reglamentu nustatomos laikinos, neatidėliotino pobūdžio taisyklės, kad būtų paspartintas energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių taikomas leidimų išdavimo procesas, ypatingą dėmesį skiriant konkrečioms atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijoms arba tam tikrų rūšių projektams, kuriais būtų galima trumpuoju laikotarpiu Sąjungoje sparčiau diegti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinius.

Šis reglamentas taikomas visoms leidimų išdavimo procedūroms, kurių pradžios data patenka į jo taikymo laikotarpį, ir nedaro poveikio nacionalinėms nuostatoms, kuriomis nustatomi trumpesni terminai nei nustatyti 4, 5 ir 6 straipsniuose.

Valstybės narės taip pat gali šį reglamentą taikyti vykdomiems leidimų išdavimo procesams, po kurių anksčiau nei ... [OL: prašom įrašyti šio reglamento įsigaliojimo dieną] nebuvo priimtas galutinis sprendimas, su sąlyga, kad leidimų išdavimo procesas taip bus sutrumpintas ir bus išsaugotos trečiųjų šalių ankstesnės juridinės teisės.

2 straipsnis
Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001⁴ 2 straipsnyje. Kitų vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) leidimų išdavimo procesas – procesas:
 - a) apimantis visų atitinkamų administracinių leidimų statyti, modernizuoti ir eksploatuoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos jėgaines, įskaitant šilumos siurblius, toje pačioje vietoje esančius energijos kaupimo įrenginius ir jiems prijungti prie tinklo būtinus įrenginius, išdavimą, taip pat apimantis prijungimo prie tinklo leidimų išdavimą bei poveikio aplinkai vertinimus, jei jų reikia, ir
 - b) apimantis visus administracinius etapus, pradedant nuo to, kai atitinkama institucija patvirtina, kad gavo išsamią paraišką, ir baigiant tuo, kai atitinkama institucija praneša apie galutinį sprendimą dėl proceso rezultatų;
- 2) saulės energijos įranga – įranga, kuria saulės energija paverčiama šilumine arba elektros energija, įskaitant saulės šiluminės energijos ir fotovoltinės saulės energijos įrangą.

⁴ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

3 straipsnis
Viršesnis viešasis interesas

1. Konkrečiais atvejais derinant teisinius interesus, taikant Direktyvos 92/43/EEB⁵ 6 straipsnio 4 dalį ir 16 straipsnio 1 dalies c punktą, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB⁶ 4 straipsnio 7 dalį ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB⁷ 9 straipsnio 1 dalies a punktą, laikoma, kad atsinaujinančiųjų išteklių elektrinių ir įrenginių planavimas, statyba ir eksploatavimas, jų prijungimas prie tinklo, pats su jais susijęs tinklas bei energijos kaupimo įrenginiai priskiriami viršesniam viešajam interesui ir jais prisidedama prie visuomenės sveikatos ir saugos užtikrinimo. Valstybės narės gali nustatyti, kad tos nuostatos būtų taikomos tik tam tikroms jų teritorijos dalims, taip pat tam tikrų rūšių technologijoms ar tam tikromis techninėmis charakteristikomis pasižymintiems projektams, atsižvelgdamos į savo integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose nustatytus prioritetus.

⁵ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

⁶ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 22 12 2000, p. 1).

⁷ 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7).

2. Valstybės narės užtikrina, bent jau projektų, kurie pripažįstami viršesnio viešojo intereso projektais, atveju, kad planavimo ir leidimų išdavimo procese, derinant teisinius interesus konkrečiu atveju, pirmenybė būtų teikiama atsinaujinančiųjų išteklių elektrinių ir įrenginių statybai bei eksploatavimui ir susijusiai tinklo infrastruktūros plėtrai. Kalbant apie rūšių apsaugą, pirmesnis sakinyss taikomas tik tuo atveju, jei imamasi rūšims išsaugoti būtinų tinkamų priemonių, padedančių išlaikyti arba atkurti palankią rūšių populiacijų apsaugos būklę, ir tik tiek, kiek tokių priemonių imamasi, ir tam tikslui skiriama pakankamai finansinių išteklių bei teritorijų;

4 straipsnis
Leidimų įrengti saulės energijos įrangą
išdavimo proceso spartinimas

1. Leidimų ant esamų ar būsimų dirbtinių konstrukcijų, išskyrus dirbtinių vandens telkinių paviršius, įrengti saulės energijos įrangą ir toje pačioje vietoje – energijos kaupimo įrenginius, įskaitant į pastatus integruotus saulės energijos įrenginius ir stoginę saulės energijos įrangą, išdavimo procesas neturi trukti ilgiau kaip tris mėnesius su sąlyga, kad pagrindinis tokių konstrukcijų tikslas nėra saulės energijos gamyba. Nukrypstant nuo Direktyvos 2011/92/ES 4 straipsnio 2 dalies ir II priedo 3 punkto a ir b papunkčių, kurie taikomi atskirai arba kartu su tos direktyvos II priedo 13 punkto a papunkčiu, tokiems saulės energijos įrenginiams reikalavimas, jei taikytina, nustatyti, ar reikia atlikti projekto poveikio aplinkai vertinimą, arba reikalavimas atlikti specialų poveikio aplinkai vertinimą netaikomas.

2. Valstybės narės gali netaikyti 1 dalies nuostatų tam tikroms teritorijoms arba konstrukcijoms dėl kultūros ar istorinio paveldo apsaugos priežasčių arba dėl priežasčių, susijusių su nacionaliniais gynybos interesais ar saugumo sumetimais.
3. Jei vykstant leidimo įrengti saulės energijos įrangą, kurios galia yra 50 kW arba mažesnė, be kita ko, skirtą iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos energijos vartotojams, išdavimo procesui, ir per vieną mėnesį nuo paraiškos pateikimo iš atitinkamų institucijų ar subjektų negaunamas atsakymas, leidimas laikomas suteiktu su sąlyga, kad saulės energijos įrangos galia neviršija esamos energiją pagaminančio vartotojo prijungimo prie skirstomojo tinklo galios.
4. Jei dėl šio straipsnio 3 dalyje nurodytos ribinės vertės taikymo užkraunama didelė administracinė našta ar atsiranda elektros energijos tinklo eksploatavimo suvaržymų, valstybės narės gali taikyti žemesnę ribinę vertę, su sąlyga, kad ji bus didesnė nei 10,8 kW.
5. Visi sprendimai, priimti vykdant šiame straipsnyje minėtus leidimų išdavimo procesus, nurodytus 1 dalyje, skelbiami viešai.

5 straipsnis

Atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinių modernizavimas

1. Leidimų modernizuoti projektų objektus, įskaitant leidimus, susijusius su tiems objektams prijungti prie tinklo reikalingų įrenginių atnaujinimu, kai atlikus modernizavimą galia padidėja, suteikimo procesas, įskaitant poveikio aplinkai vertinimus (jei jų reikalaujama pagal atitinkamus teisės aktus), neturi trukti ilgiau kaip šešis mėnesius.

2. Nedarant poveikio poreikiui pagal šio straipsnio 3 dalį įvertinti bet kokią galimą poveikį aplinkai, jei, atlikus modernizavimą, atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinės galia padidėja ne daugiau kaip 15 proc., leidimai prijungti objektus prie perdavimo arba skirstomojo tinklo suteikiami per tris mėnesius nuo paraiškos pateikimo atitinkamam subjektui dienos, išskyrus atvejus, kai kyla pagrįstas susirūpinimas dėl saugos arba sistemos komponentai yra techniškai nesuderinami.
3. Kai atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinės arba susijusios tinklo infrastruktūros, kuri yra būtina tam, kad atsinaujinantieji ištekliai būtų integruoti į elektros energijos sistemą, modernizavimo projektui taikomas reikalavimas nustatyti, ar reikia atlikti projekto poveikio aplinkai vertinimo procedūrą, arba reikalavimas atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvos 2011/92/ES 4 straipsnį, atliekant tokį išankstinį nustatymą ir (arba) atliekant poveikio aplinkai vertinimą atsižvelgiama tik į reikšmingą pakeitimo ar išplėtimo, palyginti su pradiniu projektu, poveikį.
4. Jei saulės energijos įrenginių modernizavimui atlikti papildoma erdvė nenaudojama ir toks modernizavimas atitinka pirminiam įrenginiui nustatytas taikytinas poveikio aplinkai švelninimo priemones, projektui reikalavimas, jei taikytina, nustatyti, ar reikia atlikti projekto poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvos 2011/92/ES 4 straipsnį, netaikomas.
5. Visi sprendimai, priimti vykdant leidimų išdavimo procesus, nurodytus šio straipsnio 1 ir 2 dalyse, pagal galiojančius įpareigojimus skelbiami viešai.

5a straipsnis

Leidimų atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektams ir susijusiai infrastruktūrai, kuri reikalinga siekiant integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją į sistemą, išdavimo proceso spartinimas

Valstybės narės gali atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektams, taip pat energijos kaupimo projektams ir elektros tinklų projektams, kurie reikalingi siekiant integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją į elektros energijos sistemą, netaikyti poveikio aplinkai vertinimo pagal Direktyvos 2011/92/ES 2 straipsnio 1 dalį ir rūšių apsaugos vertinimų pagal Direktyvos 92/43/EEB 12 straipsnio 1 dalį bei Direktyvos 2009/147/EEB 5 straipsnį, jeigu projektas turi būti įgyvendinamas specialioje atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos teritorijoje arba specialioje tinklo teritorijoje, skirtoje susijusiai tinklo infrastruktūrai, kuri reikalinga siekiant integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją į elektros energijos sistemą, jeigu valstybės narės yra tokias teritorijas nustatčiusios, ir jeigu tos teritorijos atžvilgiu buvo atliktas arba yra taikomas strateginio poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvą 2001/42. Kompetentinga institucija užtikrina, kad, remiantis turimais duomenimis, būtų taikomos tinkamos ir proporcingos poveikio švelninimo priemonės, siekiant užtikrinti atitiktį Direktyvos 92/43/EEB 12 straipsnio 1 daliai ir Direktyvos 2009/147/EEB 5 straipsniui, arba, jeigu jų nėra, operatorius turi sumokėti piniginę kompensaciją rūšių apsaugos programoms, pagal kurias saugoma arba gerinama atitinkamos rūšies išsaugojimo būklė.

6 straipsnis
Šilumos siurblių diegimo spartinimas

1. Leidimų įrengti šilumos siurblius, kurių galia yra mažesnė nei 50 MW elektrinės galios, išdavimo procesas neturi trukti ilgiau kaip vieną mėnesį, o grunto šildomųjų siurblių atveju – ne ilgiau kaip tris mėnesius.
2. Išskyrus atvejus, kai esama pagrįsto susirūpinimo dėl saugos, reikia atlikti papildomus darbus, susijusius su prijungimo prie tinko įrenginiais, arba esama sistemos komponentų techninio nesuderinamumo, atitinkamas subjektas prijungimo prie perdavimo arba skirstomojo tinklo leidimus išduoda remdamasis jam pateiktu pranešimu šių šilumos siurblių atveju:
 - a) iki 12 kW elektrinės galios šilumos siurblių ir
 - b) iki 50 kW elektrinės galios šilumos siurblių, kuriuos įsirengia iš atsinaujinančiųjų išteklių pasigamintos energijos vartotojas, su sąlyga, kad iš atsinaujinančiųjų išteklių pasigamintos energijos vartotojo atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos įrenginio galia sudaro bent 60 proc. šilumos siurblio galios.
3. Valstybės narės dėl kultūros ar istorinio paveldo apsaugos priežasčių arba dėl priežasčių, susijusių su nacionaliniais gynybos interesais ar saugumo sumetimais, šio straipsnio nuostatų gali netaikyti tam tikroms teritorijoms arba konstrukcijoms.
4. Visi sprendimai, priimti vykdant leidimų išdavimo procesus, nurodytus šio straipsnio 1 ir 2 dalyse, pagal galiojančius įpareigojimus skelbiami viešai.

7 straipsnis

Leidimų įrengti saulės energijos įrangą, modernizuoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrines ir diegti šilumos siurblius išdavimo terminai

Taikant 4, 5 ir 6 straipsniuose nurodytus terminus, į juos neįskaičiuojamas toliau nurodytas laikas, išskyrus atvejus, kai jis sutampa su kitais leidimų išdavimo proceso administraciniais etapais:

- a) laikas, kai elektrinės, jų prijungimo prie tinklo įrenginiai ir tinklo stabilumui, patikimumui bei saugai užtikrinti skirta susijusi būtina tinklo infrastruktūra yra statomi arba modernizuojami, ir
- b) laikas, skirtas administraciniams etapams, būtiniams siekiant padaryti reikšmingus tinklo atnaujinimus, kad būtų užtikrintas tinklo stabilumas, patikimumas ir sauga.

8 straipsnis

Peržiūra

Komisija, atsižvelgdama į tiekimo saugumo padėties ir energijos kainų pokyčius ir poreikį toliau spartinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimą, ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. atlieka šio reglamento peržiūrą. Pagrindinių tos peržiūros išvadų ataskaitą ji pateikia Tarybai. Remdamasi ta ataskaita, Komisija gali pasiūlyti pratęsti šio reglamento galiojimą.

9 straipsnis
Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas 18 mėnesių nuo jo įsigaliojimo dienos.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta ...

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė
